

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Savoboda József könyv- és papírkereskedése,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény,
calamitá hirtetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 2.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. FEJÉR ANTAL
ÜGYVÉD.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. ELTHES GYULA.

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor.
Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor.
Hirdetési díjak a legelőbbban számítottak
Kériratok nem adódnak vissza.

Városi kötelességek.

Ha város akarok lenni, intézményeim legyenek városiak. Azt csak csufoják városnak, mely e rangsorba illeszkedik és falusias institúciói vannak. Hogy a városi jelleg kötelezettségeket ró reánk, abban nincs ellentmondás, hogy e városi kötelezettségek elviselhetetlenül terhesek, abban is megegyezünk mindannyian.

Marad tehát a vitaközlés terének az, hogy nem lehetne-e közjöveldelmeink szaporítani? Hogy a városi, a községi adót emelni nem lehet, — ezt mindenki érzi. Ez tyukszem, melyre ne lépjen senki, mert ez fáj. De nem volnának-e közjöveldelmeink, amelyek a közközlő aránykultsát leszállítanák? Erről érdemes konsiderálni.

Nagykoros nincs a világ végén. Ősi magyar város. Arany Jánosról és az irodalmi triászról nevezetes. Ujabbán nagy konyhakerti export. Ennek a városnak negyedszázadnál jóval idősebb községi takarékpénztára van. Az évi tiszta jövedelem a százezer koronát meghaladja és progresszív, minden évben nő jövedelme. Elláthatja belőle a város a közigazgatást s talán az iskolaügy nagy részét. A közközlő mérsékléséről tehát ott beszélni lehet és mégis szabad városi feladatokat szolgálni. Van is villanyvilágítása, aszfaltja, egészségese vizet adó artézi kutjai. A város kanalizálva van.

Az öt ujjunkon el tudjuk sorolni azokat a helyeket, ahol szeretett hazánkban községi takarékpénztár van. Nagybánya város él belőle városi kötelezettségeinek s bár a meglevő néhány intézmény gyönyörű példái mutatja a közjöveldelmszerűsnek s bár a városok egész sereg állandó és mozgó tőkét kezelnek, ideges összerobbentás van, ha valaki felveti a kérdést. Egy pár nagyrészvényes ideges félelme ez a konkurenciatól. Csak hogy a köznek nagy érdekei előtt, e különben se igazolt idegességnek meg kell szünnie.

Jól fundált s meglevő takarékpénztárak kibírják a községi takarékpénztár konkurenciáját, hiszen a községi takarékpénztár éppen jellege miatt egész sereg takarékpénztári üzlelágat nem is frekvenciálhat. Ne tessék megjedni a községi takarékpénztártól, nagy részvényes urak.

Ami azonban a részvényesek részéről a jogos önvédelem óvatosságának látszik, az már a belügyminiszterium városi osztálya részéről kissé a kerékkötés cselekedete. Évek óta fekszik a belügyminiszteriumban néhány, a haladást zászlajára írott városnak községi takarékpénztárt felállító határozata jóváhagyás végett. S mit tesznek ezzel? Gyűjtik, tanulmányozzák, vagy már régtől ad akta is tették.

Hogy miért? Ennek okait még csak nem is sejtjük. Bizonytalom komoly közgazdasági aggodalmak; lehetséges, hogy a községi takarékpénztárakat felállítani óhajító városok nem voltak elég erősek erre az alkotásra. Ambár már Budapest székesőváros csak e részben nem aggodalomkeltő. — Hihetőleg törvény készül, amit legjobban szeretnénk, mert törvénnyel a részvénytársasági érdeket is meg lehetne védeni és e mellett a törvény széles területen megindítaná a községi takarékpénztárak mozgalmát.

De csak mindenképpen tapogatózunk, mint a kérdésben forgó ügyvel szemben általában kényszerülünk tenni, ha városi kötelezettségekről írunk. Nem következik-e be a régi, az elpusztíthatatlan magyar betegség: a fenn az ernyő, nincsen kas. Belovagoljuk magunkat városi kötelezettségekbe, mikor elég lenne falusi életet élnünk. Mert torkig vagyunk a magán rangkorsággal. Ahol a város fejlesztésre természetes feltételek nincsenek: ott balfogás várost játszani. Mert ott is az Aesopus meséje következhet be, az, mi kor a béka olyan nagy akart lenni, mint az ökör. Ne tessék benne triviálitást találni. Hiszen minden hasonlat sántít.

Szünet a képviselőházban. A képviselőház husvétii szünete április 8-án veszi kezdetét és 20-án ér véget.

Justhot leszavazták. Makoról jelentik, hogy Csanád megye törvényhatósági bizottsága közgyűlést tartott, amelyen Justh Gyula oly értelmű felirat elfogadását javasolta, hogy a kormány a költségvetés letárgyalása után azonnal a választói jogról szóló törvényjavaslatot tárgyalassa. Az indítványt 3 szótöbbséggel, (67 szavazattal 64 ellenében) elvetették.

Az első Dreadnought neve. A király elrendelte, hogy az első osztrák-magyar dreadnought a „Viribus Unitis” elnevezést kapja. A vízrebocsátás június hóban lesz.

Nagy erdőégés Romániában. Bukarestből jelentik, hogy az egyik közelékvő község mellett erdő, amelynek közelében Ferdinánd trónörökös villája is épült, teljesen lángokban áll. A környékbeli tűzoltóság és a lakosság nagy erőfeszítéssel igyekeztek a tűz tovaerjedését megakadályozni, azonban sikertelenül. A tűz az egész erdőt lángba borította.

Állami és felekezeti tanító.

Minden állás, mely egyenlő kvalifikációt igényel, egy és ugyanazon javadalommal is van összekötve. Egyformák a terhek, egyiknek a másik fölött privilégiuma nincsen.

Egyedül csak a tanítói állás az, amely egyenlő előképzettséget kíván ugyan, de akit az ő balszerencséje nem állami, hanem felekezeti iskolához sodort: annak nap-nap után éreznie kell a mostoha gyermek sanyarúságos helyzetét.

Amíg az egyik minden hónap elsőjén pontosan megkapja fizetését, a melyre testét és lelkét egyformán ölt munkájával részolgált, addig a másik, a sokkal kevesebb fizetést, a melyet ugyanazon, sőt igen sokszor még nagyobb és fáradságosabb munkájával érdemelt ki, legűbbször csak hónapok múlva s akkor is könyörgések útján kap meg.

Nevetségesnek tünik fel, de — sajnos — igaz, hogy a felekezeti tanító annak tudatában, hogy az állami magasabb fizetést élvez s így az életterheit könnyebben el tudván viselni, a társadalomban is feltünőbb helyet tud elfoglalni, sokszor szinte félve tekint a vele egyrangú kollégájára, mert vele szemben az állása által megkivánt társadalmi igényeknek anyagi szempontból megfelelni képtelen.

Kétféle különbséget említettem az állami és felekezeti tanító között, amely e két testületet — lényegében egy — között óriási válszalként áll: az egyik a fizetés, a másik az elvégzett munka mennyisége.

Lásuk a száraz tény.
Az állami tanító alapfizetése az 1907. évi XXVI t.-c. 2. §-a értelmében 1000, 1100 illetve 1200 korona. 5 évi működés után 1400, 1500 illetve 1600 korona és így tovább úgy, hogy 30 éves tanítói működése után a legmagasabb fizetése lesz: 2400, 2500 illetve 2600 korona.

Ezzel szemben a felekezeti tanító fizetése így alakul:

Alapfizetés az 1907. évi XXVII t.-c. 2. §-a értelmében 1000, 1100 illetve 1200 korona. Eddig egyenlő. 5 év múlva — s itt már a különbség szembeszökő — 1200, 1300 illetve 1400 korona, és így tovább úgy, hogy 30 év múlva a legmagasabb fizetés, amit elérhet 2000, 2100 illetve 2200 korona. Szóval: míg az állami tanító 30 évi munkássága alatt összesen kap: 62.000, 65.000 illetve 69.000 koronát, addig a felekezeti tanító ugyanannyi ideig működve kap: 52.500, 56.000 illetve 59.500 koronát, tehát nettó 9500 koronával kevesebbet.

Hol itt az igazság? Egyenlő kvalifikáció és egyenlő — sőt legto: bször terhesebb munka mellett, ily horribilis összeggel károsítani meg egy szegény tanítót! Ez égbekiáltó igazságtalanság! Akkorra összeg ez, kérem, hogy ebből a tanító a gyermekeinek neveltetési költségeit szinte fedezni is képes volna. Ez pedig egyik főcélja kell, hogy legyen minden tanítónak. Mert mit hagyhat örökségképen övének, ha tudományos pályára nem neveltetni őket?! Az ország útját? Bizonyára csak azt, mert abból a silány jövedelméből vagyont nem gyűjthet.

Nem az irigység készít engemet ennek részletezésére, mert hiszen ezzel sincs megfizetve az állami tanító se azért a terhes munkaért, mint végez, hanem a méltányos elkeseredés miatt, hogy még most is különbség van tanító és tanító között. Mert hiszen ki tagad-

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Bójtli hangulat.

Szín: magas zöldtápétás szoba sima parettel.

Idő: éjfél után 3—4 óra.

(Letáncolt uracsok blazirtságot színlelve, unottan jönnek-mennek — szeretnék, ha már vége volna a „dolog”-nak. — A fal mellett feuteuilőkön a mamák ásitoznak, gondosan ellenőrizvén egymást, nehogy valaki a tourból ki-maradjon. Reménykedő pillantásokat vetnek lányaik felé. Látszik rajtuk a fáradság is, hogy csak azért maradnak még, hogy hátha a következő óra lesz az, a melyben végleg tisztázódik lányuk jövője. A cigányokat csak az alvó cimbalmas képviseli, sovány alakján látszik a farsang idegpusztító hajszája. A sarkokban kigyult arcú leányok bizalmas kettősben beszélgetnek udvarlóiikkal. Arcukon a biztos érzés, melylyel a farsangon befektetett szépség, frizeurnő, toilette, vacsora, piknik tőkejüknek biztos gyűlölcset ma vélik learatni. A mamák figyelme az egyik sarokra összpontosul. Fehér arcú leány beszélget egy barna fiatal emberrel. A lány a közepesenl valamivel alacsonyabb, a fiu valamivel magasabb termetű. A lány haja bronz, a fiúé fekete, a lány szemöldöke magasan ívelt, a fiúé össze-érő; a lány idegesen babráll legyezőjével, arcan a türelmetlenség — a fiu nyugodt. Beszélgetnek).

A lány: Igen, nagyon csodálom, hogy maga ma körülöttem van.

A fiu: A hold csodálkozik, hogy csillagok vannak körülte?

— Nem. Természetesnek találja.

✓ Vagy Nap akar lenni — hogy a csillagok eltűnjenek?

— Nem, a holdnak szüksége van, hogy csillagok legyenek körülötte.

✓ Hogy azok kicsinysege tűnjék ki?
— Nem, hanem, hogy a Hold nagyságán lássék.

✓ És ha jön az Őstökös, mivé lesz hold nagysága?

— A hold, akkor se lesz kisebb.

✓ De elhalványodik.

— A hold nem szereti az űstökösöt.

✓ Mert elhalványítja?

— Nem, mert belátja, hogy pályája kiszámíthatatlan.

✓ És mért keresi az űstökösöt?

— Az csak látszat. Az űstökös mozgását idéz elő az égbolton. Ugy látszik, mintha élet lenne — és én szeretem az életet.

✓ És nem szereti az űstökösöt?

— Nem, nem is szerettem soha.

✓

— De mi jögon kérde ezt tőlem. Né nem is láttam eddig, hogy maga érdeklődik a hold iránt.

✓ Tudtam, hogy nem veszi észre — és nem akartam zavarni circulusait.

— Észre nem vettem igaz — de circulusaimat nem zavarta volna.

✓ Meg aztán el se hitte volna.

— Igaza van, most sem hiszem.

✓ Na látja nem hisz nekem

— Nem, nem, magának nem hiszek, csak nem tudom összeegyeztetni a maga énjével — hogy érdeklődik.

✓ Nem hiszi, hogy én érdeklődni tudok?

Azt nem hiszem, hogy irántam érdeklődik.

✓ Engedje meg úgy van vele, mint tavaly a cirkuszi hóhvé.

Nem értem, a cirkuszt nem ismerem.

✓ Elmondom. Volt egy hóhvé tavaly a cirkuszban. A közönség nagyon szerette. Tényesen hordta a bohócot. Csak megjelent a lámpák előtt és tapsolt az egész cirkusz. És a bohóc is szerette a publikumot. Napról-napra új tréfákat eszelt ki. És a közönség mindent bevett.

Minden tetszett neki. Fellépett mint jongleur, mint tornász, mint műlovar és csak megjelent a bohóc, már tapsoltak és nevettek.

A nevetés bénította a bohócot. Senbi nem csinált olyan klasszikus mutatványokat, mint ő és a közönség nevetett. És a bohóc mind merészebb mutatványt csinált — de a közönségből csak nevetést tudott kicsalni. Ő szerette volna a bámulatot látni — és nevettek. Gondolt hát egyet egyik este és óriási produkcióba fogott. Felmászott a macska ügyességével a cirkusz legtetéjére és gyönyörű halálugrással levetette magát a ponyva mellé... és a publikum tombolt, tapsolt. Azt hitték, hogy ő fenn a gerendák közt eltűnt és maga helyett egy bábut dobott le, hogy őket megtévesse. Már várták, hogy melyik ajtón jön be, hogy a tapsot megköszönje. — De a szolgák hordágyat hoznak — megjelenik a doktor és a bohócot kiviszik. A bohóc meghalt. És halálának is tapsoltak, akkor se vették komolyan. Pedig a bohóc komolyan csinálta. Életét adta, hogy egyszer komolyan higgyenek neki.

— Értem. Maga a bohóc?

✓ Nem. De annyira nem vesz komolyan mint a bohócot.

De maga nem tudná ezt megtenni, hogy komolyan vegyék.

✓ Látja maga még nem hisz nekem. Maga nem hiszi, hogy érdeklődtem utánna az első peretől mikor megismertem.

— Igazán nem.

✓ Maga nem hinné, hogy én szeretem Magát?

— Nem.

✓ Miért?

— Mert soha nem éreztem ezt. A nő pedig mindig megéri, ha valaki nem közönyös iránta.

✓ Ebben igaza lehet. De azt hiszik Maguk lányok, hogy legnagyobb tisztelőik mindig azok, kik tolatkodnak a székért, hogy mellettük soupizzanak, kik előre lefoglálják minden tourokat. Kik hizelegnek, udvarolnak maguknak. Pedig higgyék el sokszor az igazi tisztelőjük, kik érettek nemcsak vacsorálni, de dolgozni is tudnának, ott állnak az ajtó megett. Esetleg schált fognak kezükben és a unamának udvarolnak.

— Rz a Maga esete is, így érte.

✓ Igen így.

— A dolgot is?

✓ Azt is. Képes volnék egész életemen át a légnehezebb ólom munkára Magáért.

— És ezt így váratlanul mondja?

✓ Eddig nem adott alkalmat rá, hogy elmondhassam.

hatna, hogy az állami helyzete nem előnyösebb a felekezetiéknél? Jóban ésrossal senki.

Az anyagi választalat véve tekintetbe es csak még egy, de ezen felül még sok kiváltságot élveznek az állami tanítók a felekezetiéktől, ami mind zaebebbé válik. Hogy többet ne említsék, ott van a vasuti kedvezményes jegy.

A míg a felekezeti tanítók a most nemrég lezajlott képviselőválasztások előtt — hogy úgy mondjam — szájkosár képen nyerték, mint nagy egyet a kedvezményes vasuti jegyet, de csak saját személyükre vonatkozóan, addig az államiak már régóta élvezik családjukra is kiterjesztve azt s ami nagyon fontos, még nyugalmoban vonulás esetén is, mit a felekezeti tanítóktól megtagadják.

Ez pedig szintén nem megvetendő dolog. Mert hiszen, az ember, ha távolabb utazik családjával, ugyan mit takarít meg saját személye után, ha a többiért egész jegyet kell fizetnie? Bizony keveset! Ez is olyan csak: „Adtál uram, de nincs köszönet benne!”

Nézzük most a munkát mit végez az egyik s végez a másik.

Az állami tanító egy tanteremben maximális 50—60 gyermeket (s ez így van rendszerint) neti 22—28 órában. Ebből is elegendő hetenkint 2 óra a hittanra, amit a hitoktató tanít. A felszerelés jó. Szemléltető és egyéb taneszközök kitünőek.

Ezzel szemben a felekezeti tanító tanít egy tanteremben 80—100 gyermeket heti 24—30 órában, legtöbbször hiányos felszerelés és rossz vagy egyáltalán szemléltető eszközök nélkül. Tehát már csak hetenkint 4 órával kell, hogy többet tanítson a felekezeti tanítónak, mint az államiak, mert még a hittant is neki kell tanítania, mert akinek tanítani kellene, annak mindig elfoglaltsága van. De, ha ez nem volna is, t. i. a heti 4 óra többet, ugys retentó nagy a különbség a heti munka között, mert hogy mit tesz 50—60 gyermeket tanítani jó felszereléssel és mit 80—100-at mint enlitem legtöbbször rossz felszereléssel, ennek elbírálását a tisztelt olvasóra bízom. A legalkalmasabb embernek is be kell látnia, hogy a különbség óriási.

S végeredményében az eredménynek mégis csak jónak kell lennie. De még aztán „jónak”, mert a szegény felekezeti tanítót nem egy, hanem két oldalról örik ellen. Egyik az „Állam”, a másik az „Egyházi főhatóság”. Tehát itt is különbség van az állami és felekezeti tanító között. O egy urnak szolgál, a felekezeti két urnak. Pedig régi dolog: „Ket urnak bajos szolgálni!”

Mindezekre könnyen azt mondhatja valaki: „Ha nem tetszik az urnak felzárkózás iskolánál lenni, tessék államihoz menni!”

Igen ám! de nem lehet! Jobban mondva: lehet, de nagy baj van.

Mert ha a felekezeti tanító állami iskolához megy át, a felekezetiétől eltöltött szolgálati éveit az állam nem tudja be, kivéve, ha az az iskola lett államosítva, melynél működik. Már most hogy menjen az a felekezeti tanító 5, 10 vagy még több évi szolgálat után állami iskolához, mikor tudja, hogy ott kell kezdje, ahol kezdte az a fiatal tanító, aki az iskola porát csak most rázza le magáról.

Nem lehet, mert akkor helyzete anyagilag még elviselhetetlenebbé fog válni.

— És minden feltétel nélkül?

— Nem. Egy feltétel van. És igérje meg, hogy teljesíteni fogja, hogy mindig mellettem lesz, hogy mindig keresni fog, hogy mindig vizni fog utannam, hogy mindig szeretni fog.

— És én nem kérhetem, hogy Maga is mindig mellettem maradjon, csak engemet keressen, hogy vágyakozzék utannam, hogy mindig szeressen engemet és csakis engemet?

— Istenem hát még mindig kételkedik bennem. Nem érezte soha mikor magával táncoltam, hogy nem úgy karoltam át mint a többiek, ha pár szót szolt hozzám, hogy hangomat a tisztelet és szeretet rezgettették, hogy 3 hónap óta, amióta ismerem, nem maradtam el egy este sem maga mellől? Még mindig kételkedik bennem?

— Már nem.

— Enyém lesz?

— Ha a mama is beleegyezik, örökre a magáé.

— Szóljak neki?

— Nem, előbb majd én szólok.

— Jó, de mielőtt szólna, olvassa el ezt az irást. Ma delelőt írtam a hivatalban miközben magára gondoltam. (A fehér arcú lány átveszi a gondosan összehajtott papír szezletet; elolvassa, elpirul és dühösen dobja el a sarokba. Felugrik és manajához szalad. Fejfájás őrve alapt távoznak. Távolság után felvettem a palirszeszletet. Ez volt rá írva: „Ma este megfogom kérni a Mancika kezét, ő igent fog mondani, pedig alig ismer. Nem jutott neki eszébe, hogy ma van 1911. április elseje!”

Minden lányt meg lehet fogni húságánál!

Ime a különbség tanító és tanító között. Ne rója meg senki tehát azt a szegény felekezeti tanítót, aki sokszor méltányos elkeseredésben felkiált Pálutással: „Hol az igazság!”

Egyenlő mértéket kérlünk! s akkor minden bizonytalanság nem fogja sohasem kívánni, s nem is fog odairányuló munkát végezni a felekezeti tanító, hogy az iskola. ahol működik, államosítsassék. Mert a fő ez: egyenlő munkáért egyenlő bért. Felekezeti tanító.

A Székelyföldi pénzüntézetek gyűlése Csikszereében.

Csikszereeda, ápr. 3.

Vasárnap, április 2-án jelentős eseménynek volt színhelye városunk. A Pénzüntézetek Országos Egyesülésének vezetősége és kiküldöttel, a székelyföldi pénzüntézetek vezetői és a Székely Társaságok képviselői voltak vendégeink, hogy megalkítsák a székelyföldi pénzüntézetek szövetségét.

Mindenekelőtt elismeréssel szólnak az előkészítő bizottság ama elhatározásáról, hogy a székelyföldi pénzüntézetek szövetségének megalkítására városunkat választotta ki. Kívánjuk, hogy az a szép és nemes szándék, mely őket ide hozta, hozza meg azt a várva várt áldást a székelységrre, mely utját állja gazdasági hanyatlásunknak s meg fogja menteni a Székelyföldöt — a székelyeknek.

Mert az a veszedelem, mely a nemzetiségek részéről már véres közelségben fenyeget minket, kell, hogy a belátás, az átérés és az ennek nyomán fakadó helyes cselekvés utjára tereljen.

Annak a veszedelemnek, mely minket a nemzetiségek részéről fenyeget, gazdasági alapja van. A román és szász pénzüntézetek elárasszják kölcsönökkel egész Erdélyt s így megintadják a mi amugy is ingatag gazdasági fennhatóságunkat. Jól tudja mindenki, hogy adós és hitelező között milyen alárendelt viszony áll fenn. S ha a nemzetiségeknek terjeszkedése csak kis ideig is így tart, úgy ökl lesznek urak felettük.

Amikor a pénzüntézetek gyűlésre jöttek össze, hogy a saját érdekeiknek megvédésére egyesülébe tömörüljenek, egyáltalán olyan fontos, fajpolitikai jelentős cselekményt végeztek, amiért feljűk fordul a székelység és az ország társadalmának figyelme és rokonszenve. Mert hisz minék közhívnak a nemzetiségi pénzüntézetek eredményes terjeszkedését? Szervezettségükkel kifolyó egyöntetű működésüknek. A román és szász pénzüntézetek szövetségében mindenki bank benn van, míg a mieink közül sokan tartózkodtak. Ezt a közönyt van hivatalu megtörni az új alakulás, a pénzüntézetek szövetségére.

A vasárnapi közgyűlésen megjelent Gyálókay Sándor főispán, ki a neki felajánlott elnöki tisztet készséggel elvállalta. Ott láttuk továbbá a vendégek között dr. Hantos Elemér országgyűlési képviselőt, László Gyula kereskedelmi és iparkamarni segédtitkár, Radó Béla a pénzüntézetek országos nyugdíjgyűlésének igazgatóját, Tótfalusy József vezérigazgatót, Detre Samu és Miklós Armand felső keresk. iskolai tanárt, kik a közgyűlésen magas szárnyalású előadásokkal és felolvasásokkal közreműködtek. A közgyűlésen megjelentek vármegyénk minden részéről igen sokan. Ott volt Fejér Sándor alispán, Szász Lajos főjegyző, Bartalis Ágoston főszolgabíró, T. Nagy Imre, dr. Nagy Jenő, Gál József, Hajnó Ignác, Várkar Arthur, Albert Ödön, ifj. Dávid Ignác stb.

A közgyűlésen Gyálókay Sándor főispán elnök údvözölve a város vendégeit és a megjelenteket, azt meleg szavakkal nyitotta meg. T. Nagy Imre a Csikszereedi Takarékpénztár elnöke nbbeli aggodalmának adott kifejezést, hogy a közgyűlés, illetve a megalakítandó szövetség nincsen kellőleg előkészítve és így a remélt siker nem lesz elérhető.

Hantos Elemér hosszabb fejtegetéssel reflektált, mely után a közgyűlés a székelyföldi pénzüntézetek szövetségét megalakította.

Ezután Hantos Elemér értekezést tartott a pénzüntézetek szervezésének gyakorlati céljairól, László Gyula az erdélyreai magyarság hitelügyéről, Radó Béla a pénzüntézetek tisztviselői nyugdíjbiztosításáról, Tótfalusy József az iskolapénztárakról, Detre Samu a pénzüntézetek szerepéről a földgazdálkodás körüli és Miklós Armand egy erdélyi tószédéről.

A közgyűlés végén az Európa éttermében bankott volt.

Csikszereeda és a rendőrség államosítása.

A törvényjavaslat tervezet.

Nagyfontosságú reform előkészítésén dolgoznak a belügyminiszteriumban. Jelemtették mi is, hogy Khucn-Hédervary Károly gróf egy tisztelgő küldöttségnek azt jelentette ki, hogy a közigazgatási reformok elsője lesz a vidéki rendőrség államosítása. A törvényjavaslat-tervezet, amelyet Miskolczi László budapesti államrendőrségi kapitány készített el, Khucn-Hédervary gróf asztalán fekszik már s több, minket csikszereadaiak is közelebből érintő része van:

— Az első paragrafus kimondja azt, hogy a közbiztonság fenntartása a magyar állam terü-

letén állami feladat. — Államosított rendőrség egyelőre csak a városokban és határszéli községekben szervezendő, a városi államrendőrség hatásköre a szomszédos községekre is kiterjeszhető.

Lássuk már most, miként képzei el a tervezet azt a belügyminiszteriumi főhatóság alatt működő egységes szervezetet? — Erre a kérdésre válaszol a

45. §. A városi államrendőrség a székhelyéről elnevezett rendőrkapitányságokból, a fontos állami érdekből a rendőrkapitányságok mellett szervezett kirendeltségekből és őrsökből, a Budapest, Kassán, Debrecenben, Kolozsvár, Győr, Temesvár és Fiumében szervezendő rendőrfőkapitányságokból, továbbá a Budapest és Kolozsvárott felállítandó kerületi rendőrfőnökségekből áll.

A 46. §. értelmében állami rendőrkapitányságot képez Budapest I—X. közigazgatási kerülete, a Duna folyamán a fő- és székváros határán átmenő része, dunai kapitányság elnevezéssel, Kolozsvár, Marosvásárhely törvényhatósági városok, Abrudbánya, Beszterce, Brassó, Csikszereeda, Dés, Déva, Erzsébetváros, Gyulafehérvár, Hátszeg, Kézdivásárhely, Kisszeben, Kolozs, Lugos, Medgyes, Nagyenyed, Nagyszében, Szamosújvár, Szászrégen, Szászváros, Sepsiszentgyörgy, Szilágyosmlyó, Székelyudvarhely, Segesvár, Torda, Vajdahunyad, Vizakna, Zilah, Zsolna, Fogaras.

A felsoroltak közül Erdélyben Kisszeben, Beszterce, Szászrégen, Csikszereeda, Kézdivásárhely, Brassó, Fogaras, Nagyszében, Szászsebes, Szászváros, Hátszeg városi kapitányságok általános rendőrségi hatásköre, a saját és a hozzá beosztandó kirendeltségek székhelyeire, határvédelmi ügyekben pedig ezenfelül az egyes őrsökre és a rendeletileg beosztandó határszéli területekre terjed ki.

Rendőrhatalóságok gyakorló kirendeltségei: Vöröstorony, Tölgyes, Gyimesbukk, Predeal, Petrosény.

A tanítószeg mozgalma.

Az ország néptanítóinak hatalmas serege megmozdult. Véget akar vetni annak a szegyenletes és lenázó állapotnak, melynél fogva a középfokú képzettséggel rendelkező tanítókat az alginuáziumos tisztviselők és elemi iskolás szolgák anyagi helyzetében hagyja selylődni minden illetékes tényező.

Minden szent és nemes dolgra minket emlegetnek, díjazatlan fáradságunkat veszik igénybe minden humanitárius akciónál; míg a magasabb állásuak ily irányu munkásságukat is honoráltatják. De a tanító — legyen mártir, mert az ő állása olyannyira ideális-tikus jellegű, hogy a jólét csak profanálná a szegényesség isteni nimbuszával ékes apostolkodást...

Azokban nem így!... Ma más szellők fujdogalunk. A mai tanítószeg már nem ürheti, hogy szemét szines zsebkendővel kössék be. Ma, a szociális haladottság korában, igazságot követelünk. Tessék tekintettel lenni képzettségünkre, muukánk uagyságára és fontosságára a annak rendje és módja szerint megállapítani egy új, az eddignél jobb és méltányosabb, fizetési rendszert.

Illetőleg: tessék minket is a fizetési osztályokba beosztani. Fura találmány a korpótlék. Ha állami és ha köztisztviselői vagyunk: hát kapjuk is a képzettségünknek megfelelő tisztviselői fizetést és fizetési skálát. Hisz másképp lári-fári az egész tisztviselői cím és rang. Cilinder és gamszani a meztelen zulukafferen.

A tanítószeg ma már nem gyermek. Erős. És érett a cselekvésre. Itt az idő, most vagy soha! A gyulafehérvári törvényhatósági bizottságtól nemsokára megérkezik (vagy talán oda is érkezett!) az alsófehérvármegyei törvényhatóság átirata, melyben Csikvármegyét is felhívja, hogy csatlakozzék ahhoz a mozgalomhoz, melyet a tanítószeg érdekében indított. Sopronvármegye csatlakozott! Megmutatta lelkes hozzájárulásával, hogy hiva a haladásnak, mert egy oly törekvés, mely a tanítószeg emeli, a kulturát szolgálja! Csikvármegye bizonyára csatlakozik a propagandához. Ámde nekünk, tanítóknak, sürgetniük kell a törvényhatóság tényezőit, hogy vigyék sikerre az ügyet; bár így is bízunk a megye köztörvényhatóságának kulturérzékében s irántunk való szeretetében.

Hanem a tanítószeg mégis álljon talpra! Mozgassuk az ügyet mindenütt és mindég, míg győző a propaganda. Pöldecs Zoltán.

Az erdélyi megyék és a népszámlálás.

1927/78 főnyi szaporodás.

A statisztikai hivatal kimutatása szerint most módunkban van a népszámlálásnak Erdély egész területére vonatkozó eredményét közölni, megjegyezvén, hogy a vármegye neve után következő első szám az 1900-iki, a második a mostani népszámlálás adatait tünteti föl:

Alsó Fehér vármegye	—	212.252	220.968
Beszterc-Naszód vm.	—	119.014	127.481
Brassó vármegye	—	95.565	100.628
Csik vármegye	—	128.382	145.125
Fogaras vm.	—	92.801	94.903
Háromszék vm.	—	137.261	147.613
Hunyad vm.	—	303.838	340.132
Kis-Küküllő vm.	—	109.197	115.903
Kolozs vm.	—	204.361	224.645
Kolozsvár thjv.	—	49.295	60.365
Maros-Torda vm.	—	178.096	194.612
Maros Vásárhely tv.	—	19.522	25.344
Nagy-Küküllő vm.	—	145.138	148.926
Szeben vm.	—	166.188	176.441
Szolnok-Doboka vm.	—	237.134	252.165
Torda-Aranyos vm.	—	160.579	173.836
Udvarhely vm.	—	118.275	121.698

Összesen 2.476.998 2.668.785

Ugyanez a statisztika kimutatja és összehasonlítja a tényleges szaporodást a természetes szaporodással. A legtöbb vármegyében bizony a tényleges szaporodás jóval kisebb a születések és halálozások különbözete alapján kiszámított természetes szaporodásnál. Az országos királyhagóntuli vármegyékben 192.787 lélekszámmal van most több, mint 1900-ban. A tényleges szaporodás azonban a természetes szaporodásnál 48.322 lélekszámmal kevesebb. Nincs még kimutatás a nemzetiségi szaporodásról, ami mindenestre legérdekesebb része lesz a népszámlálási statisztikának.

Az itt közölt statisztikában Csikvármegye a maga 145.125 lelkeivel ráuk nézve igen örövendetes esemény, mert a szám 13% szaporodást jelent, mi minket az összes erdélyi vármegyék elé helyez s egyszerűsint azt is bizonyítja, hogy székely testvéreink kivándorlása teljesen szűnő félben van és a várva várt gazdasági fellendülés sem marad merő ábránd.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Nyugdíjazás. Garamszegi Géczy István honvédszázados a megejtett felülvizsgálat alapján folyó évi április hó 1-ével nyugállományba helyezték.

— Előléptetés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Zsögön Zoltán csiksomlyói róm. kath. tanítóképző-intézeti tanárt a VIII., Xántus Elek gyakorlóiskolai tanító, segédtanárt pedig a IX. fizetési osztályba léptette elő.

— Kinevezés. A pénzügyminiszter dr. Csiky Dénes th. szolgabíró, közigazgatási gyakorlót az aradi pénzügyigazgatóságához a X. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá nevezte ki.

— Személyi hír. Tagliuoni és talgatei gróf Marenzi Ferencz, val-oloiai őrgrof, marenzföldi és schenecki báró, altábornagy, a kolozsvári VI. honvédkerület parancsnoka pénteken este Brassóba érkezett, Ludvig György vezérkari testületbeli őrnagy kíséretében. A kerületi parancsnok szombaton szemlélt tartott a brassói 24. honvéd gyalogezred zászlóalj felett. Gróf Marenzi altábornak hétfőn az ezred külszállójainak (Kézdivásárhely, Csikszereeda és Fogaras) megszemlélésére indul s így megszemléli a helyi zászlóaljat is.

— Halálhírek. Dapsy Frigyes közalapítványi főerdőtanácsos folyó hó 4-én Budapesten váratlanul meghalt. A halottat Csikplocára szállítják, hol temetése folyó hó 7-én d. e. 11 órakor fog végbemenni. Dapsy Frigyes hosszú ideig működött vármegyénkben, mint főerdész és családjával együtt köztisztviselőben állott.

— B. Nagy Gyula a csikszereadi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság fiatal könyvelője hosszas betegség után folyó hó 3-án Budapesten elhalt.

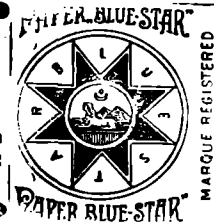
— Várdótfalvi Csiszér Lajos folyó évi március hó 31-én meghalt, Várdótfalván.

— A déval állami tanítóképző-intézet I. osztályában az 1911—12. évre löbb ingyenes, féldíjas, ösztöndíjas és teljes fizetéses, bennlakással egybekötött hely van üresedésben. Bővebb felvilágosítást szivesen ad az intézet igazgatósága.

— Méhészeti tanfolyam. A »Néptanítók Lapja« legközelebbi számában 14513. sz. alatt megjelenő pályázati hirdmény szerint a földmívelésügyi miniszter ur folyó évi július hó 1—18-ig és július hó 26-tól augusztus 12-ig Gödöllőn, az állami méhészeti gazdaságban néptanítóknak a méhtenyésztésben leendő kiépeztetésére végezt két tanfolyamot s ugyanott augusztus hó 15-től 28-ig női hallgatók részére külön méhészeti tanfolyamot tartat, mely utóbbira állásban levő tanítónők is felvételnak. Kérvények a pályázati hirdményben megjelölt ideig a kir. tanfelügyelő utján nyujtan-dók be.

FIGYELEM!
"AIDA" VERGE és "BLUE STAR" CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
 ÓVAKODJUNK ERTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

A legjobb és legbiztosabb tyukszemirtő
 „BABY”, ára 50 fillér.
 Ha öszül a haja vegyen „HAJFJTÓT”, mely a
 hajnak visszaadja az ifjúkori eredeti színét.
 Kéz, hónalj és láb izzadás ellen egyedüli
 biztos szer a „LINGVO LEONÓ.”
 Kapható: FEKETE VILMOS illatszertárában, Csíkszeredában.
 Postai megrendeléseket azonnal eszközölök. 22-52

Távbeszélő állomás szám 29.

UJDONSÁGI HALLÓ! UJDONSÁGI
 TESSÉK VÉGIG OLVASNI!

Semmiel se tudunk rokonaink, jó barátaink, kedveseinknek olyan örömet és meg-
 lepetést szerezni és magunknak is lakásainkat felékesíteni, mint azzal, ha az
 „Első Erdélyi Fényképnagyító Műintézetnél”, Csíkszeredában, Apaffi
 Mihály-utca 24. szám alatt elsőminőségű és finom kivitelű

BROMEZÜST ÉLETNAGYSÁGU KÉPET

rendelünk (havi részletfizetésre is), amely csak elsőrendű kivitelben lesz Ber-
 linből hozatott Fotoművészek által kidolgozva. Miért tisztelettel hozom tudomásul
 városunk és vidéke mélyen tisztelt közönségének, hogy a teljesen átalakított és
 a legnagyobb kényelemmel berendezett fényképezési műtermmel kapcsolatosan
 egy fényképnagyító osztályt is szerveztünk, melyben a legjobb kivitelű és
 bármely nagyságu képek lesznek készítve régi fényképek után is. — Ugyiszintén

AQUAREL, PASTEL ÉS OLAJFESTMÉNYEK.

Azonban kérem a m. t. rendelő közönséget, hogy ne méltóztasson képeinket a
 hazaiak által ajánlott silány kraion munkákkal összetéveszteni, mert képeink
 valóságos I. minőségű bromezüst papírra lesznek készítve és érettek teljes szá-
 vatolás vállalattal minden tekintetben. Miután a Fotó cikkek gyáraival sikerült
 egyenes összeköttetést szerezni, vagyunk abban a helyzetben, hogy nagytárasokat
 előnyös havi részletfizetésre is eszközölünk, csekély árfelemelés mellett. A kör-
 ket mindenki megtekintheti már a munkálatok folyamán és esetleges észrevételét
 megteheti, mi által ki lesz zárva, hogy csak egy kép is ne sikerüljön. Gazdag
 fénykép és nagytáras minta kiállítás áll a rendelő közönségnek megtekintés véget
 az Apaffi Mihály-utca 24. szám alatt levő műteremben rendelkezésére, hova szí-
 ves pártfogást és számos rendelést kérünk, kiváló tisztelettel

Biró József fényképezési műterme, Csíkszeredában,

(10) „Első Erdélyi Fényképnagyító Műintézet”. 14-52

LEGNAGYOBB KOMFORT!

**Első Csikmegyei benzínmotor gépre beren-
 dezett asztalos műhely.**

Van szerencsénk értesíteni és a nagyérdemű közönségnek be-
 ceses figyelmébe ajánlani benzínmotor géperőre berendezett

asztalos műhelyünket.

Módunkban áll a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben elő-
 állítani a leggyorsabba úgy **butor mint épületmunkákat** s a melyek
 nek kifogástalan előállításáért felelősséget vállalunk.

Kiváló tisztelettel

BARDOCZ és DARVAS.

Csikcsatóság.

17 11-52

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a helyi és vidéki nagyközönség becses tudomására
 hozni, hogy 1910. november 20-tól, az Apaffi M.-utca 18. hsz. alól

kocsigyártó, nyerges, kárpitos és szijgyártó-üzletemet

saját házamba (Mikó-utca 16. sz.) helyeztem át. Elvállalok a fent
 említett szakmába vágó bármely munka kivételét pontosan és a leg-
 jutányosabb árak mellett. — Elvállalok mindenféle paplan varrásokat.
 A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Szabó Ferencz, Csíkszereda

Mikó-utca 16. szám.

Ugyanitt egy teljesen szakképzett segéd azonnal felvétetik.

19-

URAM!

Ha Ön súlyt helyez egészségére,
 Ha azt akarja, hogy jó kinézése legyen,
 Ha azt akarja, hogy nyugodt álma, jó étvágya legyen
 Ha erejében gyarapodni akar

CSAK DRÉHER-SÖRT IGYÉK!

Kapható Csíkszeredában üvegekben: a jobb kávéházakban, vendég-
 lőkben és az összes jobb fűszer- és csemegekereskedésekben.

Főraktár Csíkvármegye részére:

Niszel Fivéreknel, Csíkszeredában.

Dréher-féle poharas sör — naponként friss csapolás —
 csakis Lenknél a Hutter-szálloda kávéházában kapható.

(15) 12 52

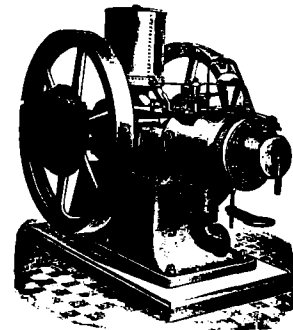
DESZKA, PALLÓ, LÉC, GYALULT PADLÓ DESZKA ÉS GERENDA
 mindenféle méretben és mennyiségben.

HULLADÉK LÉC (CÁNDRA) ÉS FÜRÉSZPOR
SZÁRAZ FIATAL BÜKK TŰZIFA KUBIKÖLEKBE
 állandóan kapható:

Klein Sámuel csíkszeredai gőzfűrész telepén.

24

TELEFON 19.

Güldner motorok (Diesel rendszer),
 Corona nyersolaj-motorok, turbina-
 telepek, teljes magas, felmagas s
 sima örlő malom berendezések.

Schiel Testvérek,
 Brassó.

Gépgyár, malomépítészeti inté-
 zet és vasöntőde, Szolid, lelki-
 ismeretes kiszolgálás. Modern
 szerkezetek olcsó árak mellett.
 Legnagyobb gépgyár Erdélyben.

(3)

14-50

HIRDETÉSEK

olcsó árszámítás mellett
 közöltetnek s felvételnek

A KIADÓHIVATALBAN.

Eladó.

Egy kevésbé használt
10 ló erejű benzínmotor
 cséplőgarnitúrával együtt 4 évi részlet-
 fizetésre is — kedvező árban.

Értekezhetni e lap kiadóhivatalában.

Hosszurovó Cement Födélcserép

Iroda: Hirscher-utca 18. sz.

majdnem határtalan tartósságu, igen könnyű födőanyag, olcsó áron kapható
PORTLAND CEMENT GYÁRNÁL BRASSÓBAN.

Iroda: Hirscher-utca 18. sz.